

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput IX. Ratione liberiùs utuntur, qui plus rationi suæ privatæ, quàm
communi Majorum traditioni, vel primariorum Ecclesiæ Doctorum
authoritati, in materia per Ecclesiam non definita, cura apertam ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

saum minimè diffidentur, & in rerum ignorantia positi, ferè de singulis dubitant; quod quidem longè tutius est, quàm incerta temerè definire.

72 Hanc Academicorum modestiam in casibus novis & ambiguis, imitati sunt Sancti, nec eos decidere sunt ausi, ne ipse quidem Hieronymus, utpote, qui de seipso in epistola ad Paulinum, istud perhibet testimonium: *Nunquam meipsum magistrum habui.* Et epist. 27. c. 12. proficitur se docuisse, quod didicerat, non à seipso (inquit) id est à presumptione, pessimo præceptore, sed ab illustribus Ecclesie viris. Et epist. 108. Fateor me nunquam in divinis voluminibus exponendis, propriis viribus credidisse, nec habuisse opinionem meam, sed ea etiam, de quibus scire me arbitrabar, interrogare me solitum, quanto magis de iis, de quibus anceps eram?

73 Enimverò unam ex radicibus tot propositio- num ab Ecclesia proscripitarum, totque alia- rum quæ leguntur in operibus variorum Casuistarum, esse nimiam de moribus opinandi, de suoque definiendi licentiam, Prolegom. 1. cap. 7. per totum demonstravimus. Et ideò alta mente reposita esse debent solemnia hac de re documenta Sanctorum. *Imbecilem mentem* (ait Augustinus 1. Trin. 2.) *observata pietas sanet, ne in opinionem noxia falsitatis temeritas inordinata precipitet.* Et 1. 8. Gen. ad litt. c. 5. *Melius est dubitare de occultis, quàm litigare de incertis.* Nemo (inquit Bernardus ser. 27. de divers.) *super his quæ certa sunt hæsitet, nemo dubia pro certis admittat, nemo sibi in dubiis iudicium venditet, precipiteve sententiam.* Unde enim sunt scandala? unde turbatio? nisi quod propriam sequamur voluntatem, temerè, quod volumus, in corde nostro defini- tes.

74 Dixi præsertim in moralibus: ut enim sapien- ter Contenton Theol. ment. & cord. to. 3. in præloquio: „ in aliis scientiis, salva fide, unuf- quisque in suo sensu abundare potest, promp- taque venia conceditur luxuriantibus Philoso- phorum ingenii: quia sive aliquid novi dicant, nihil profunt; sive delirent, nihil nocent. At verò in morali totius vitæ status disponitur. Unde eo majorem cautelam & prudentiam necesse est adhiberi, quò periculo majori exponimur „ . . . Nullus hic errori lo- cus (inquit Lactantius 1. 13. c. 7.) *quia si quid fuerit erratum, vitæ omnis evertitur.* Nullus hic temeritati locus (addit. c. 13.) *in æternum stultitia pena subeunda est, si aut persona inanis, aut opinio falsa deceperit.* Tanto proinde magis hic vitanda licentia casus ambiguos de suo resolvendi, quanto periculosior & per- niciosior est facilitas temerè definiendi.

75 Et propterea Angelicus Doctor quodlib. 9. a. 15. monet periculosam esse resolutionem alterutram in partem, ubi de peccato mortali agitur: *omnis questio, in qua de peccato mor- tali quaeritur, nisi expresse veritas habeatur, periculose determinatur.* Quia error, quo non crediunt esse peccatum mortale, quod est pecca-
Tom. I.

tum mortale, non excusat à toto, licet forte à tanto. Error verò quo creditur mortale esse, quod non est mortale, ex conscientia ligat ad peccatum mortale. Præcipue autem periculosum est, ubi veritas ambigua est. Et tunc nihil tanquam certum asserendum est, neque esse, neque non esse mortale, sed res declaranda est ambigua sive incerta. Neque enim quidpiam asserendum est certò esse vel non esse mortale, sine certa autoritate, vel ratione.

Atque hoc sensu intelligendum est quod di- 76 cit Gabriel in 4. dist. 15. q. 13. a. 2. concl. 1. *“ Incautum est & malum affirmare aliquid esse peccatum mortale, quando non probatur sufficienti autoritate, vel evidenti ratione. “* Quodque Gerson ait, 3. p. l. de vit. spirit. lect. 4. litt. O. *“ Doctores Theologi non debent esse faciles ad asserendum aliquas actiones, vel omissiones, esse peccata mortalia, præsertim sub verbo universalis, maximè cum observatio communis obnititur obviatque, ubi non sunt certissimi de re ipsa, nec talia sunt prædicanda populo tanquam certa (nota.) “* Nam per hujusmodi asseriones publicas, voluntarias, rigidas, duras, & nimium strictas, in rebus incertis, nequaquam eruuntur homines à luto peccatorum, sed in illud profundius, quia desperatius, demerguntur, &c.

Hæc (inquam) vera sunt, sic intellecta, ut 77 sicut in re incerta, non est certò (ut habet Gerson) prædicandum mortale, quod certa autoritate vel ratione non convincitur esse mortale. Sic non est certò prædicandum non esse mortale, quod certa autoritate vel ratione non convincitur immune esse à mortali. Utrumque enim periculum est, vel ad- dendi vel detrahendi divinæ legi, sive impin- gendi in illud Deuteron. 4. *Non addetis ad verbum quod vobis loquor, nec auferetis ex eo.* Ostensumque est ex Aquinate, quòd omnis questio, in qua de peccato mortali agitur, nisi veritas expresse habeatur, periculose, sive unam, sive alteram in partem, determinatur. In eo proinde casu, nihil sive hinc, sive inde, de- terminandum ut certum, sed relinquendum in- certum, vel ad summum determinandum ut probabile, vel ut probabilius, pro ratione & pondere fundamenti.

CAPUT IX.

Ratione liberius utuntur, qui plus rationi suæ privatae, quàm communi Majorum traditioni, vel primariorum Ecclesie Doctorum authoritati, in materia per Ecclesiam non definita, cura apertam necessitatem, deferunt.

78 **P**Robatur 1°. quia ratione liberius utuntur, quicumque contra regulas veræ sapientiæ c. 14. comprobandas utuntur. At hoc supra- dicti faciunt: cum una ex regulis illis sit agnoscere necessitatem divini luminis, magisterii- que, ad vitandum errorem, sequique ordi- nem à divina providentia præstitutum ad illu-
F

minationem hominum, vitandumque erroris præcipitium: qui est ut minus sapientes ad hoc dirigantur illuminenturque per sapientiores, ac maximè per sanctos Doctores. Cujus oppositum ipsi faciunt. Dum enim privatam rationem sibi visam (& idem est de privata ratione à moderno aliquo heri excogitata) præferunt communi traditioni Majorum, vel auctoritati sanctorum Doctorum, præsertim primariorum, ab Ecclesiæ approbatorum, nolunt ab ipsis dirigi, sive instrui, illuminarique, nec proinde à Deo per ipsos; sed ipsos potiùs instruere, velut ipsis rationabiliores, in puncto vel punctis de quibus agitur, ut videbitur n. 106. Non ergo sequuntur ordinem à divina providentia præstitutum, &c. sed ab eo se subducunt, adeoque & à divino lumine, sibi necessitatio ad vitandum errorem.

79 2°. Adolescens, cui pater sapientissimum præfecit pædagogum, ad ipsum instruendum, vitandumque juvenilis ingenii ipsius præcipitium, ingenio suo & ratione liberius, nec proinde sapienter utitur, si ei se committere malit, quàm instructionibus sui sapientissimi pædagogi. Similiter ergo ratione ingenioque suo liberius, nec proinde sapienter utuntur, quicumque (citra apertam necessitatem) malunt committere se lubrico ingenio suo, erraticisque rationibus per illud excogitatis, quàm instructioni Majorum nostrorum, & maximè Sanctorum primariorumque Ecclesiæ Doctorum, utpote, quos Deus (Apostolo teste) nobis dedit velut pædagogos sapientissimos, *ut non cumferamur omni vento doctrinae... ad cuius conventionem erroris*, utque proinde nos instruant, dirigant, illuminent, & corrigant ingentes defectus lubrici ingenii nostri, aberrationesque insufficientis rationis nostræ. Nec solum ratione liberius minusque sapienter utuntur, hoc faciendo summis in rebus, vel supernaturalibus, verum & in philosophicis & naturalibus: cum etiam in his lubricum ingenium, ratioque nostra divino indigeat magisterio ne erret, ut probabitur c. 14. suoque Deus magisterio etiam in istis nos instruat per dictos SS. Doctores, tamquam pædagogos sapientissimos, utpote, quos etiam in istis (tametsi principaliter Theologicis in rebus) spiritu sapientiæ & scientiæ præ cæteris implevit ad instructionem nostram, corrigendamque fallacem rationem nostram, etiam in illis indigam pædagogi sapientis. Absit proinde ut subscribamus aientibus, sanctorum Doctorum auctoritatem in philosophicis exiguam esse, vel nullam, vel qui objecto sibi Augustini vel Aquinatis v. g. testimonio, respondent: *Si sanctus est, pro me oret; si Theologus, aut Philosophus, probet.* Qui enim tam liberè sentiunt, vel loquuntur, veræ sapientiæ loca ignorant, id est, ubi & apud quos vera sit sapientia, etiam philosophica; quæ cum ipsa quoque (ex dicendis cap. 14. n. 120. 121. 122.) speciale Dei donum sit, non est dubium, donum istud à Deo postulantis, & orantibus ut oportet, præ

aliis à Deo concedi; nec proinde dubium, sanctis potiùs Doctoribus, quàm aliis à Deo tribui, utpote, qui melius quàm alii postulant illud, orantque prout oportet, id est, cum humilitate cordilique puritate. Confert ergo sanctitas, confert humilitas, cordisque puritas ad veram sapientiam, etiam philosophicam, à Deo impetrandam; sicut & confert sincerum desiderium veritatis, potiùs quàm plausus. Sancti verò Doctores, sicut veritatem, non plausum, sincerè desiderant, quæseruntque in Theologicis & in philosophicis. Quæ etiam cum aliunde in multis connexa sint cum Theologicis, si eorum auctoritati deferendum sit in istis, est & in illis: cum connexorum eadem ratio sit, & (in philosophicis etiam) multo majora altioraque intellexerint, posterisque tradiderint, quàm primarii Philosophi Gentiles, sive Metaphysicam spectes, sive Moralem Philosophiam, &c.

3°. Privatam rationem suam (citra necessitatem dictam) vel communi Majorum traditioni, vel sanctorum Doctorum, maximè primariorum auctoritati præponere, est inniti prudentiæ suæ, esseque in oculis suis sapientem (ut videbitur c. sequenti.) Hoc autem recta ratio, & sapientia vetat, juxta Oracula Scripturarum, documentaque Sanctorum, ibidem referenda.

4°. Ratione liberius utitur, qui contra christianam humilitatem, simplicitatem, modestiam & prudentiam utitur. Hoc autem faciunt, qui faciunt quod christianæ illa virtutes non permittunt. Nec christiana verò humilitas, nec simplicitas, nec modestia, nec prudentia, citra perspicuam necessitatem, cuique permittit, credere vel præsumere, quòd visâ sibi ratio melior sit ratione sanctorum Ecclesiæ Doctorum, vel Communitatis Sapientum in contrarium, ut c. 14. probabitur.

5°. Id taliter præsumere, non tam est ratione uti, quàm abuti; nec tam sequi, quàm contemnere rationem, ut videbitur laudato cap. 14.

6°. Denique qui hoc præsumunt, pessimi sunt æstimatores humanæ fortis, peccato originali attenuatæ, nec satis considerant ingentem rationis suæ deficientiam, fallibilitatem, atque in errores proclivitatem, in superioribus demonstratam. Utpote quam si appendent ad pondus Sanctuarii, de se suaque ratione humilius sentirent, eandemque rationem suam suspectam haberent, stante ex adverso auctoritate primariorum Sanctorum, vel Communitate Sapientum; adeoque vererentur, ne inani rationis umbrâ deluderentur, neve lumen, quod in ipsis est, tenebræ essent; finaliterque concluderent, rectam solidamque rationem se potiùs sectaturos, sectando doctrinam primariorum Ecclesiæ Doctorum, communemve traditionem Majorum, quàm sectando privatam cogitationem suam, vel modernæ alicujus, ab illa doctrina vel traditione aberrantis, prout ampliùs constabit ex dicendis.